

Avdelning/funktion	Dokumenttyp
Ledning	Hemställan
Datum - Upprättad	Datum – Senast uppdaterad
2020-12-07	2020-12-07

Tjänsteutlåtande

1. Hemställan avseende reviderad modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag

1.1. FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen i Business Region Göteborg föreslås besluta att:

1. Anta reviderad modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag med föreslagen ändring över tillsättningen av styrelseledamöter och överlämna ärendet till Göteborgs Stadshus för yttrande och därefter hemställa till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beredning respektive ställningstagande.

1.2. SAMMANFATTNING

BRG är minoritetsägare i ett antal samverkansbolag med andra aktörer. Styrelsen i Business Region Göteborg (BRG) gav 2020-10-26 VD i uppdrag att återkomma i ett tjänsteutlåtande gällande att BRG:s styrelse önskar att förfoga över att utse styrelseledamöter till de minoritetsägda bolagen.

Under de senaste åren har ägarstyrningen i bolagen utvecklats tillsammans med de andra ägarna som till exempel utmynnat i modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag, kontinuerliga ägardialoger, nya ägardirektiv, modell för partnerskap och valberedning som ansvarar för ordförande. Det skall noteras att bolagen utvecklats väl. Under vårens ägardialoger för samtliga science parks har ett utvecklingsarbete startat där gränssnittet mellan ägare och styrelse bör vidareutvecklas och ytterligare professionaliseras.

BRG:s styrelse har sedan ett flertal år lyft i den årliga ägardialogen med Göteborg Stadshus AB om att ha egen rådgivning över att utse styrelseledamöter i Johanneberg Science Park AB, Lindholmen Science Park AB samt Göteborgs Tekniska College AB. I nuläget utser fullmäktige ledamöter till ovanstående bolag. BRG:s styrelse utser sedan tidigare ledamöter i Sahlgrenska Science Park AB, Almi Företagspartner Väst AB samt Almi Invest Väst AB.

Göteborgs stads riktlinjer för ägarstyrning (3.6) anger att: "§ 6 För de av staden delägda bolag ska, med beaktande av kommunallagen samt aktiebolagslagen, så långt möjligt stadens inflytande som delägare säkerställas i aktieägaravtal och ägardirektiv. Formerna för hur ägandet ska utövas och hur ägardialogen ska genomföras med de delägda bolagen ska regleras i respektive aktieägaravtal (eller

motsvarande) för bolaget. § 7 Former för ägarstyrning av de minoritetsägda bolagen regleras av kommunfullmäktige i särskild ordning.”

Kommunfullmäktige har 2016-11-10 tillstyrkt ”Modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag”. I den finns följande skrivelse; ”Göteborgs Stads styrelseledamöter vare sig staden har ett direkt eller indirekt ägande, utses alla genom beslut i kommunfullmäktige. Detta gäller även där det som i dessa fall är fråga om minoritetsägda bolag”. Detta stycke föreslås att utgå och ersättas med en annan skrivning, se rubrik 2.5.

Kommunfullmäktige ska enligt Kommunallagen (10 kap 3 §) utse styrelseledamot i helägt kommunalt bolag. För ett delägt kommunalt ska fullmäktige (enligt § 4) se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Detta ärende avser minoritetsägda bolag där ägarstyrning sker i enlighet med beslutad modell. BRG har följt den praxis som finns i Göteborg om att kommunfullmäktige utser ledamöter till de minoritetsägda bolagens styrelser om inte annat överenskommits.

I syfte att förstärka ägarstyrningen och förbättra möjligheten att påverka de ambitioner som finns med ägandet så framförs önskemål om att BRGs styrelse ges rätt att utse styrelserepresentanter till samtliga minoritetsägda bolag. Dessa föreslås utses bland de av KF utsedda ledamöterna i BRGs styrelse.

Det finns i vår mening inget som talar emot att BRG företräder ”kommunen/Göteborgs stad/grundare” i aktuella bolagsordningar och/eller aktieägaravtal. Enligt aktieöverlåtelseavtalen överlät staden aktierna till BRG tillsammans med samtliga rättigheter knutna till aktierna. Dessa handlingar behöver således inte ändras. Modellen för ägarstyrning föreslås revideras utifrån det nya förslaget. Modellen revideras samtidigt utifrån mindre redaktionella uppdateringar som exempelvis årtal och aktuella ägarandelar.

Principiell beskaffenhet

Detta ärende avser ändring av ett övergripande styrdokument som tidigare fastställts av kommunfullmäktige med en hemställan som avser och påverkar tillsättningen av styrelseledamöter i de minoritetsägda bolagen. Ärenden är således av principiell karaktär och tillsänds kommunfullmäktige för beslut och ställningstagande.

1.3. BEDÖMNING UR EKONOMISK DIMENSION

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

1.4. BEDÖMNING UR EKOLOGISK DIMENSION

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

1.5. BEDÖMNING UR SOCIAL DIMENSION

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

1.6. BILAGOR

1.6.1. Modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag KF 161110

1.6.2. Förslag till reviderad modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag

2. Ärendet

2.1. BAKGRUND

Styrelsen i Business Region Göteborg (BRG) gav 2020-10-26 VD i uppdrag att återkomma i ett tjänsteutlåtande gällande att BRG:s styrelse önskar förfoga över att utse styrelseledamöter i de minoritetsägda bolagen. Syftet är att vidareutveckla ägarstyrningen och uppnå bättre styr- och samordningsmöjligheter.

I *Göteborgs stads riktlinjer för ägarstyrning* anges att kommunfullmäktige utser ledamöter och suppleanter i bolagsstyrelser samt lekmannarevisorer med suppleanter (3.1 §5). Vidare anges att moderbolag i enlighet med 3.4 §12 ska bereda förslag till kommunfullmäktige att godkänna ledamöter utan partipolitisk beteckning i dotterbolag. Därtill i samma handling anges att "former för ägarstyrning av de minoritetsägda bolagen regleras av kommunfullmäktige i särskild ordning" (3.6 §7). BRG fick i uppdrag att ta fram former för ägarstyrning i de minoritetsägda bolagen.

Kommunfullmäktige har 2016-11-10 tillstyrkt BRG:s "*Modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag*". I den finns följande skrivelse; "Göteborgs Stads styrelseledamöter vare sig staden har ett direkt eller indirekt ägande, utses alla genom beslut i kommunfullmäktige. Detta gäller även där det som i dessa fall är fråga om minoritetsägda bolag".

I syfte att förstärka ägarstyrningen och förbättra möjligheten att påverka de ambitioner som finns med ägandet görs en hemställan över att ändra i modellen som innebär att BRGs styrelse utser styrelserepresentanter i samtliga minoritetsägda bolag inom kluster Näringsliv. Förslag till reviderad modell i enlighet med bilaga.

2.2. VAL AV LEDAMÖTER

Kommunfullmäktiges valberedning nominerar styrelseledamöter till:

- Lindholmen Science Park AB
- Johanneberg Science Park AB
- Göteborgs Tekniska College AB.

BRG nominerar styrelseledamöter till:

- Sahlgrenska Science Park AB (i enlighet med bolagsordning och aktieägaravtal)
- Almi Företagspartner Väst AB (som regional delägare i enlighet med samverkansavtal)
- Almi Invest Västsverige AB (i enlighet med bolagsordning)

Kommunfullmäktige ska enligt Kommunallagen (10 kap § 3) utse styrelseledamot i helägt kommunalt bolag. För ett delägt kommunalt ska fullmäktige (enligt § 4) se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Detta ärende avser minoritetsägda bolag där ägarstyrning sker i enlighet med beslutad modell. BRG har följt den praxis som finns i Göteborg om att kommunfullmäktige utser ledamöter till de minoritetsägda bolagens styrelser om inte annat överenskommits.

Modellen för ägarstyrning bedöms vara det enda styrdokument som behöver ändras och därmed lämnas över till kommunfullmäktige för beslut.

2.3. FÖRSTÄRKT ENHETLIG ÄGARSTYRNING

BRG är minoritetsägare i ett antal samverkansbolag med andra aktörer där det är viktigt att arbeta i nära samverkan mellan offentliga aktörer, akademi och näringsliv. Bolagens styrelser varierar i omfattning och samtliga eftersträvar efter tillsättning utifrån lämplighet, kompetens och bredd samt en jämn könsfördelning i styrelsen som helhet.

BRG:s styrelse har sedan ett flertal år lyft i den årliga ägardialogen med Göteborg Stadshus AB om nominering/tillsättande av styrelseledamöter även i Johanneberg Science Park AB, Lindholmen Science Park AB samt Göteborgs Tekniska College AB. I nuläget nominerar fullmäktige ledamöter till ovanstående bolag.

Under de senaste åren har ägarstyrningen i bolagen utvecklats tillsammans med de andra ägarna som till exempel utmynnat i modell för ägarstyrning i minoritets ägda bolag, kontinuerliga ägardialoger, nya ägardirektiv, modell för partnerskap och valberedning som ansvarar för ordförande. Det skall noteras att bolagen utvecklats väl.

Under vårens ägardialoger för samtliga Science Parks har ett utvecklingsarbete startat där gränssnittet mellan ägare och styrelse bör vidareutvecklas och ytterligare professionaliseras. Som delägare behöver vi samarbeta med övriga delägare för att hitta den bästa sammansättningen i varje styrelse. Vi ser direkta fördelar med att tillsätta styrelserepresentanter, som utgår från de av KF valda styrelseledamöter i BRG:s styrelse. Det ger en förstärkt möjlighet att följa och påverka utvecklingen i bolagen. Då KF utser styrelseledamöter i BRG:s styrelse så medför beslutet inte färre politiska styrelseplatser.

Under ägardialoger har det framkommit önskemål om bättre tillvaratagande av möjligheter vilket kan ge större värden för ägare och partners när nu fler aktörer kopplar upp sig och startar samarbeten över lag. En viktig förutsättning är god intern styrning och kontroll och en grundkvalitet för lag- och regelefterlevnad, riskhantering och andra obligatoriska krav. Vi kan tillsammans minska att risker uppstår. En god ekonomi i balans skapar ett starkare förtroende. Det ger också starkare relationer och partnerskap mellan interna och externa intressenter. Vi kan skapa bättre samspel i kedjan ägare, styrelse, VD och operation.

BRG:s styrelseutskott

BRG:s styrelse fattade 2020-08-24 beslut om ett styrelseutskott för att förbereda ärenden som rör ägarstyrningen i minoritetsägda bolag där två ledamöter jämte styrelseordförande och VD deltar.

Utskottets samlade bedömning är att det vore en naturlig utveckling av ägarstyrningen om samtliga styrelseledamöter i delägda bolag nomineras av BRG:s styrelse. Bedömningen är även att styrning och kontroll förstärks betydligt då kunskapen kring respektive bolag är högre samt att styrelserepresentationen i sådana fall i första hand skulle vara styrelseledamöter i BRG som nomineras till de delägda bolagen. Utskottet ser då att rapporteringen utifrån ett styrelseperspektiv i de delägda bolagen skulle bli mer kontinuerlig och den lokala näringslivsutvecklingen/ näringslivspolitikerna i de delägda bolagen säkerställs och kommer "närmare" in i de delägda bolagens styrelserum.

Det torde ges möjlighet för viss effektivitetshöjning utifrån arbetet i styrelsen i BRG. Sammansättningen i de delägda bolagens styrelse får bättre förutsättningar ur bl. a ett genusperspektiv. Utskottet gör slutligen bedömningen att inga formalia eller legala hinder föreligger i och med att BRG tagit över grundarens ansvar till fullo genom aktieöverlåtelsen.

2.4. BOLAGSORDNING, AKTIEÄGARAVTAL & MOTSV.

I vilken ordning styrelseledamöter ska utses regleras i bolagsordningen och/eller i aktieägaravtalet. Det är vår bedömning att det inte finns något som hindrar att rättigheten att utse styrelseledamöter i de minoritetsägda bolagen kan följa med till aktieägaren.

BRG kan som ett helägt kommunalt bolag därmed ha övertagit rollen som "Göteborgs kommun/ Göteborgs stad/Kommunen/Grundare" i aktuella bolagsordningar och/eller aktieägaravtal. Det är inte angivet i något av de minoritetsägda bolagens bolagsordningar att styrelseledamöter ska utses av kommunfullmäktige. I de bolag där det inte är BRG som utser styrelseledamöter är det i bolagsordningen och/eller aktieägaravtalet angivet att Göteborgs kommun/ Göteborgs stad ska utse styrelseledamöter.

Nedan följer en sammanställning över vad som är angivet i respektive bolags bolagsordning och/eller aktieägaravtal om hur styrelseledamöter utses.

MINORITETSÄGANDE I INTRESSEBOLAG	BOLAGSORDNING (om förekommande)	AKTIEÄGARAVTAL
Göteborgs Tekniska College	--	Mellan Göteborgs kommun ("Kommunen") och Volvo Personvagnar AB: Bolagets styrelse skall inledningsvis bestå av fyra ledamöter, av vilka parterna skall utse två var.
Johanneberg Science Park	Styrelseledamöterna utses årligen enligt följande ordning: Göteborgs Stad respektive Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola skall så länge de är aktieägare i Bolaget utse två ledamöter var.	Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Göteborg och skall bestå av lägst fem ordinarie ledamöter, av vilka Grundarna skall utse två var och Huvudägarna en var.
Lindholmen Science Park	Styrelseledamöterna utses årligen enligt följande ordning: Göteborgs kommun respektive Stiftelsen Chalmers tekniska högskola skall så länge de är aktieägare i Bolaget utse två ledamöter var. Aktiebolaget Volvo, Telefonaktiebolaget LM Ericsson, Volvo Car Corporation, Business Region Göteborg AB, Saab AB respektive Telenor Sverige AB skall så länge de är aktieägare i Bolaget utse en ledamot var.	Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Göteborg och skall bestå av lägst åtta ledamöter, av vilka Grundarna skall utse två var av övriga parter en var.
Sahlgrenska Science Park	Business Region Göteborg AB, Västra Götalands läns landsting, Chalmers tekniska högskola AB och GU Ventures AB ska så länge de är aktieägare i bolaget utse en ledamot var.	Bolagets styrelse ska ha sitt säte i Göteborg och ska bestå av lägst fyra ordinarie ledamöter, av vilka Grundarna ska utse en var och Huvudägarna en var.

MINORITETSÄGANDE I ÖVRIGA BOLAG < 20%	BOLAGSORDNING	SAMVERKANSAVTAL, delägare
ALMI Företagspartner Väst	Business Region Göteborg AB och Västra Götalandsregionen har rätt att vardera utse en lekmannarevisor och en suppleant till denna som väljs vid årsstämman.	Hälften av styrelseledamöterna nomineras av moderbolaget. En av dessa ledamöter skall vara styrelsens ordförande. Resterande styrelseledamöter skall nomineras av de övriga delägarna.
Almi Invest Västsverige	ALMI Företagspartner AB, Västra Götalandsregionen, Business Region Göteborg , Region Halland och Region Värmland eller annan tillkommande organisation som väsentligt bidrar till bolagets finansiering, har rätt att nominera personer att ingå i bolagets styrelse.	<i>Indirekt ägande genom Almi Företagspartner Väst</i>

2.5. FÖRSLAG TILL JUSTERING I MODELL FÖR ÄGARSTYRNING I MINORITETSÄGDA BOLAG

I syfte att förstärka ägarstyrningen och förbättra möjligheten att påverka de ambitioner som finns med ägandet framförs önskemål från BRGs styrelse att själva utse styrelserepresentanter till samtliga minoritetsägda bolag. Dessa ska avseende Lindholmen Science Park AB, Johanneberg Science Park AB, Göteborgs Tekniska College AB utses bland de av kommunfullmäktige utsedda ledamöterna i BRGs styrelse.

Kommunfullmäktige ska enligt Kommunallagen (10 kap 3 §) utse styrelseledamot i helägt kommunalt bolag. För ett delägt kommunalt bolag ska fullmäktige (KL 10 kap §4) se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Föreslagna ändringar rör endast minoritetsägda bolag inom kluster Näringsliv. Det är vår bedömning att det inte finns något som hindrar att ändring görs. Modell för ägarstyrning föreslås därmed revideras i enlighet med nedan:

Nu gällande: Modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag (KF 2016-11-10)	Reviderat förslag: Modell för ägarstyrning i minoritetsägda bolag
<i>Sid 2</i> Göteborgs Stads styrelseledamöter vare sig staden har ett direkt eller indirekt ägande, utses alla genom beslut i kommunfullmäktige. Detta gäller även där det som i dessa fall är fråga om minoritetsägda bolag.	Göteborgs Stads styrelseledamöter vare sig staden har ett direkt eller indirekt ägande, utses genom beslut i kommunfullmäktige. Det gäller inte minoritetsägda bolag. För minoritetsägda bolag inom kluster Näringsliv utses styrelseledamöter av styrelsen i Business Region Göteborg AB. Ledamöterna skall utses bland de av kommunfullmäktige valda ledamöterna i Business Region Göteborg AB:s styrelse.

Övriga ändringar	
<i>Sid 1 Bakgrund</i> - Sahlgrenska Science Park AB (SSP) 25 %, (en styrelseplats) - Johannebergs Science Park AB (JSP) 40,65 %, (två styrelseplatser) - Lindholmen Science Park AB (LSP) 26,3 %, (två styrelseplatser) - Göteborgs Tekniska College AB (GTC) 49 %, (tre styrelseplatser) - Almi företagspartner i Västsverige AB (Almi-bolagen) 12,25 %, (en styrelseplats) - Almi äger i sin tur Almi Invest Västsverige AB till 32,1 %, (en styrelseplats)	<i>Uppdatering av aktuella ägarandelar 201130</i> - Sahlgrenska Science Park AB (SSP) 22,94 %, (en styrelseplats) - Johannebergs Science Park AB (JSP) 38,84 %, (två styrelseplatser) - Lindholmen Science Park AB (LSP) 23,95 %, (två styrelseplatser) - Göteborgs Tekniska College AB (GTC) 49 %, (tre styrelseplatser) - Almi företagspartner i Västsverige AB (Almi-bolagen) 12,25 %, (en styrelseplats) - Almi äger i sin tur Almi Invest Västsverige AB till 32,1 %, (en styrelseplats)
<i>Sid 3</i> Det är lämpligt att BRG tar initiativet så att ägarråden kommer igång redan under 2016. ...bör... (näst sista meningen)	<i>Meningen föreslås strykas då det redan är verkställt.</i> ...skall...

2.6. PRINCIPIELL BESKAFFENHET

Kommunfullmäktige ska enligt Kommunallagen (10 kap 3 §) utse styrelseledamot i helägt kommunalt bolag. För ett delägt kommunalt ska fullmäktige (enligt § 4) se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Detta ärende avser minoritetsägda bolag där ägarstyrning sker i enlighet med beslutad modell. BRG har följt den praxis som finns i Göteborg om att kommunfullmäktige utser ledamöter till de minoritetsägda bolagens styrelser om inte annat överenskommits.

Detta ärende avser ändring av ett övergripande styrdokument som tidigare fastställts av kommunfullmäktige med en hemställan som avser och påverkar tillsättningen av styrelseledamöter i de minoritetsägda bolagen. Ärenden är således av principiell karaktär och tillsänds kommunfullmäktige för beslut och ställningstagande.